

Škišusi galvą pro antro aukšto balkoną, moteris į kažką žiūri. Padėjusi rankas ant turėklų, ištempusi kaklą, ji nejuda.

Tarõ tiesè ranką prie lango, bet liovèsi ir èmè ją stebèti, o ta nè krust. Jos akiniuose juodais rêmeliais atsispindi šviesa, ir neaišku, kur nukreiptas žvilgsnis, bet ji žiūri priešais save. Ten, už betono blokelių tvoros, yra savininkès namas.

Daugiabutis, žiūrint į jį iš viršaus, yra ženkle \neg formos. Taro butas – trumpesniosios dalies pirmame aukšte. Taro buvo uždarys į vidinį kiemą išeinantį langelį, bet pamatè moterį antro aukšto paskutinio, tolimiausio nuo jo buto, balkone. Tas kiemas tèra trijų metrų pločio neaiškios paskirties ruožas, kuriame tarp betono plokščių auga piktžolès ir į kurį draudžiama įeiti. Betono blokelių tvora, skirianti

daugiabutį nuo savininkės sklypo, šį pavasarį staiga užžėlė vijokliais. Kitoje tvoros pusėje augantys klevas ir abrikosas neapkarpyti ir tiesia šakas virš tvoros. Už medžių – senas dviaukštis lentomis apkaltas namas. Kaip visada, žmonių ten nėra.

Taro dar kartą pažiūrėjo į moterį. Ji nepajudėjo. Žiūrint iš Taro buvo pirmame aukšte, savininkės namą užstoja tvora, tematyti jo stogas, o iš antro aukšto tikriausiai atsiveria ir pirmas to namo aukštas, ir kiemas. Bet neatrodo, kad ten būtų kas įdomaus. Ir raudonai dažytas skardinis stogas, ir tamsiai rudomis lentomis apkaltos sienos apsilaupe. Senutė savininkė ten gyveno viena, ir jau metai, kai ji globos namuose. Ji energingai šluodavo savo kiemą, bet, pasirodo, jai jau greitai bus aštuoniasdešimt šešeri. Taro tai sužinojo iš nuomos agentūros.

Už stogo – dangus ir debesys. Nuo pat ryto buvo giedra, bet paskui apniuko. Debesys kaip baltutėliai kamuoliai. Dar tik gegužė, bet jie tokie, tarsi būtų vidurvasaris. Tie debesys yra tūkstančių metrų aukštyje, pagalvojo Taro žiūrėdamas, kaip jie didėja ir slenka. Kontrastas su gilia dangaus mėlyne buvo per ryškus, ir Taro suskaudo akis.

Žiūrėdamas į debesis, Taro įsivaizdavo, kad jis yra ten, ant debesų. Jis visada tai įsivaizduodavo. Eina,

kol pagaliau pasiekia debesies kraštą, ir tada, atsirėmęs rankomis, žiūri žemyn. Matyti miestas. Nors iki jo – tūkstančiai metrų, aiškiai matyti kiekviena raizgi gatvelė ir tankiai susispietę stogai. Gatvėmis čiuožia automobiliai it mažutėliai vabzdžiai. Erdvėje tarp Taro ir miesto praskrenda nedidelis lėktuvas. Jis nu-paišytas it animaciniame filmuke. Pilotų kabina tuščia. Jokio garso. Ne tik lėktuvo negirdėti, bet ir nieko kita. Kai iš lėto atsistoja, Taro galva remiasi į dangaus lubas. Aplinkui nė gyvos dvasios.

Nuo vaikystės Taro tai įsivaizduoja. Jis pažvelgia į paskutinį antro aukšto balkoną. Dabar matyti baltą kvadrato kampas. Kada jis ten atsirado? Moteris į turėklus atrėmė piešimo popierių, ne, eskizų sąsiuvinį. Gal ji piešia medžius? Jos balkonas į pietus, su mažu stogeliu. Dabar antra valanda po pietų. Šviesa ten turbūt akinanti.

Moteris vis persisveria per turėklus. Vėl pasimato jos veidas. Akiniai juodais rėmeliais, trumpoki plaukai – jei reikėtų juos apibūdinti, tai apkirpti „dubenėliu“. Ji čia atsikraustė vasarį. Keletą kartų Taro yra ją sutikęs prie namų – atrodo, jai per trisdešimt, tad ji jo amžiaus, gal kiek jaunesnė. Ji žemo ūgio, visada vilki tokiais pačiais drabužiais – marškinėliais ir trenin-gais. Moteris ištempia kaklą iš už eskizų sąsiuvinio.

Pakreipia galvą link Taro. Tada pagaliau Taro suprato, kad moteris žiūri ne į savininkės namą priešais. Ji žiūri į tą pusę, kurioje yra Taro butas, į savininkės kaimynų namą. Į žydrąjį namą.

Staiga aštriai čirkštelėjo kažkoks paukštis, sušlamėjo medžių lapai. Ir čia jų akys susitiko. Taro nespėjo nukreipti žvilgsnio į šalį, ir moteris su sąsiuvinium pasitraukė. Taro girdėjo, kaip ji uždarė langą. Daugiau ji nebepasirodė.

Trečiadienio vakarą, kai Taro po darbo grįžo namo, ant laiptų prie jo buto durų stovėjo kaimynė iš antro aukšto. Ne ta, kuri tada buvo balkone, o gretimo buto gyventoja. Ji jau senokai čia gyvena ir yra gal kiek vyresnė už Taro motiną. Taro daugiabučio pavadinimas – „View Palace Saeki III“; abiejuose jo aukštuose yra po keturis butus, kiekvienas jų vietoj numerio pažymėtas kinų Zodiako ženklų. Žiūrint nuo lauko durų, pirmame aukšte kairiausiai yra Kiaulės butas, jame gyvena Taro, šalia jo – Šuns, toliau – Gaidžio ir Beždžionės, o antrojo aukšto butai – Ožkos, Arklio, Gyvatės, Drakono. Dabar dauguma gyventojų nerašo savo pavardžių nei prie buto durų, nei ant pašto dėžutės. Kadangi ši moteris gyvena Gyvatės bute, Taro

mintyse ją vadina ponia Gyvatė. Ji maloni – sutikusi laiptinėje, būtinai ją pakalbina.

Gyvatė žiūrėjo žemyn nuo laiptų viršaus ir, pamčiusi stovintį prie įėjimo Taro, nulipo apačion. Jos plaukai visada suimti ant viršugalvio, o drabužiai keisti, tarsi persiūti iš seno kimono. Šiandien ji dėvi plačiomis vėžliais raštuotomis kelnėmis ir juodais marškiniais.

– Ar jūs nepametėte rakto?

– Ko, rakto? – Taro nejučiomis pasižiūrėjo į savo rankas. Jos tvirtai laikė buto raktą.

– Šito... – Gyvatė jam prieš akis pakėlė raktą su grybo formos pakabučiu – Taro bemat jį pažino.

– Ryte jis čia gulėjo. Bet jūs savo raktą juk turite, ar ne?

– Šitas raktas yra nuo mano biuro. Darbo raktas. Maniau, kad pamiršau jį namuose. Ačiū.

– Ak, kaip gerai. Man buvo neramu, maniau, jums pasirodys įtartina, kad kažkokia senutė netikėtai atneša jums raktą. Aš jo iš jūsų nepaėmiau, jis tikrai čia gulėjo.

– Viskas gerai. Ačiū.

Gyvatė priėjo ir ištiesė jam raktą. Taro jį paėmė. Labai žemo ūgio Gyvatė bičiuliškai pažiūrėjo aukštyn.

– Tai šiandien negalėjote dirbti?

– Ai, ne, ne vien tik aš ten dirbu, yra ir daugiau žmonių.

– Ak, juk taip, žinoma, kokia aš kvaila. Atsiprašau.

– Nieko tokio.

Taro prisiminė rankinėje turįs saldžiame vyne marinuotų džiovintų sardinių. Tai – iš komandiruotės grįžusio bendradarbio lauktuvės, bet Taro nemėgsta džiovintų žuvų. Jis paklausė:

– Gal kartais jums patiktų? Nekokia čia dovana, bent nors kiek jums atsilyginčiau.

Gyvatė labai apsidžiaugė, pasirodo, ji tokias sardines mėgsta. Ji taip džiaugėsi, kad Taro net pasijuto nepatogiai. Be paliovos dėkodama, ji nušuoliavo laiptais aukštin.

Taro pažiūrėjo į Gyvatės jam duotą raktą. Grybo pakabutį jis pirkė iš žaislų pardavimo automato. *Šimėdži*. Bet prieš tai buvo prisegtas ir *eringi*. Taro dažnai ką nors pameta, ir su pakabučiu lengviau rasti. Gal tas kitas grybas pasimetė? Bet nebėra nei virvelės, nei metalinio žiedo. Galvodamas, kad reikėtų prisegti ir skambantį varpelį, mikrobangų krosnelėje jis pasišildė pakeliui į namus pirktus keptus jautienos šonkaulius. Atidarė skardinę alaus.

Kai, imdamas balkone kabantį rankšluostį, Taro dirstelėjo į Drakono butą antrame aukšte, lange degė

šviesa. Praėjo trys dienos, bet moters jis nuo tada nematė.

Sardinių parvežė Taro bendradarbis Numadzu. Antradienį jis buvo komandiruotėje Okajamoje ir ta proga, pirmadienį pasiėmęs laisvą dieną, dviem dienoms ir trimis naktims nukeliavo į Kuširą. Praeitą mėnesį jis vedė, tad dabar aplankė žmonos tėvus. Žmona neturi brolių nei seserų, ir pavardė jos reta, todėl Numadzu prieš mėnesį perėmė jos pavardę. Yra bendradarbių, kurios ir po vestuvių pasilieka savo mergautinę pavardę, bet Numadzu naujoji jo pavardė patinka, ir jis pasidarė naują vizitinę kortelę. Taro, negalėdamas priprasti prie naujosios pavardės, vis dar vadina jį Numadzu.

Per pietų pertrauką, išdalijęs lauktuvių iš Hokaido parvežtas sardines bei džiovintą lašišą, Numadzu papasakojo Taro, kad nė kiek nesigaili pakeitęs pavardę, bet lig šiol nebuvo pagalvojęs apie kapus. Jis gimė ir augo Šidzuokoje, žvejybos uoste (Šidzuokos prefektūroje yra ir miestas Numadzu, bet jis gimė kitur), ir visada įsivaizdavo, kad bus palaidotas ten, mandarin-medžiais apsuptose šventyklos kapinėse, kur ant šlaitų liejasi žėrinti saulės šviesa, ir kai jis pamatė kapines miške, kur žiemą turbūt baisiai šalta, jos jam pasirodė kažkokios vienišos. Kažin ar moterims lengva būti

palaidotoms drauge su vyro šeima, kažin ar joms nesunku tarp nepažįstamų žmonių, svarstė jis.

Taro kiek pamąstęs atsakė:

– Šiais laikais viskas lanksčiau, yra įvairių galimybių. Būna ir kapinių, kur vietoj paminklo ant kapo pasodinamas medis. Aš dalį savo tėvo kaulų tiesiog išbarsčiau.

– Jei taip, norėčiau būti palaidotas gimtųjų namų kieme. Ten užkastas mano vaikystės šuo Čita – šalia jo.

Tą mišrūną rado ir namo parnešė vyresnysis Numadzu brolis; dėl juodų linijų tarpuakyje jis buvo panašus į gepardą; jam patikdavo ėsti vištų kaulus; kartais jis pridarydavo bėdos, atsekdamas Numadzu iki pat mokyklos; senatvėje jam nusilpo užpakalinės kojos ir jis nebegalėjo net eiti pasivaikščioti, bet gyveno ilgai; jis užaugo didesnis, nei jie tikėjosi, ir sunku buvo iškasti jam duobę – Numadzu gal penkias minutes pasakojo apie vienuolika Čitos gyvenimo metų. Pasakodamas keletą kartų apsiašarojo.

– Prieš išbarstant žmogaus kaulus, privalu juos sutrinti į miltus, nes jei juos įmanoma atpažinti, tai išeina, kad palaikai išmesti tinkamai nepalaidojus, – pasakė Taro.

– O tu tai padarei?

– Buvo nelengva, nes jie buvo gana kieti.

– Maniau, kad kremuoti kaulai trapūs.

Taro tėvo kaulai buvo tvirti, ir dantyse beveik nebuvo skylių. Jis būtų lengvai įvykdęs gydytojų rekomendacijas ir išsaugojęs bent dvidešimt dantų iki aštuoniasdešimtojo savo gimtadienio, bet mirė nesulaukęs šešiasdešimties. Jau greitai bus dešimt metų nuo jo mirties. Vadinasi, Taro jau dešimt metų gyvena Tokijuje.

Dubenėlio didumo grūstuvę su grūdekliu, kurioje sutrynė kietesnius, nei manyta, tėvo kaulus, Taro iš tėvų namų Osakoje atsivežė į Tokiją ir dabar laiko namie. Ir tuos trejus metus, kai gyveno su moterimi, su kuria prieš trejetą metų išsiskyrė, laikė ją indų lentynos gilumoje. Buvusi žmona jam kartojo, kad per klaidą gali ja pasinaudoti, be to, tokį svarbų daiktą geriau kur nuošaliau padėti, bet Taro paliko grūstuvę ten pat. Jis netvarkingas, ir jam buvo neramu, jog nebeatmins, kur padėjęs, be to, nematydamas grūstuvės jis galėjo ir pamiršti apie tėvo mirtį. Kartais jam atrodo, kad pamiršo ir tėvą, ir tai, kad jis mirė.

– Kažin ką aš darysiu. Po mirties galvoti juk vėlu. Kušire šalta, gamta graži, bet ten šalta, o aš nemėgstu šalčio.

Taro buvo beatsakas, kad mirus nešalta, bet čia susiprato, kad Numadzu kalba ne su juo. Jis tiesiog

kalbėjo, kas jam ant širdies, ir nelaukė atsakymo. Daugiabučio bute įrengtame biure tuo metu buvo dar du žmonės, kurie tikriausiai tą pokalbį girdėjo, bet į jį neįsitraukė.

Iš Kuširo Numadzu parvežtą džiovintą lašišą Taro padėjo į lentyną indams – po teisybei, tai ne pagal paskirtį naudojama knygų lentyna. Paskui jis pažiūrėjo į trečią nuo viršaus lentyną, į tai, kas yra už puodelių ir stiklinių. Grūstuvė su grūdekliu, pirкта buitinių prekių parduotuvėje dvi dienos po tėvo laidotuvių. Pirkdamas ją, padarė klaidą. Į jos įrantas patekusių kaulų gabalėlių jam niekaip nepavyko iškrapštyti. Jis nedrįso jų išskalauti vandeniui. Ir dabar tose smulkiose, tarsi šukomis išskobtose įrantose tebėra baltų miltelių. Nematyti, bet turbūt yra. Tėvo kaulų yra jo šeimos kape ir gimtuosiuose namuose ant šeimos altoriaus. O į miltus sutrintą kaulų dalį jis išbarstė jūroje, prie kyšulio Ehimėje, kur tėvas dažnai žvejodavo. Pučiami vėjo ir nešami bangų, jie pranyko iš akių. Milteliai iš tų pačių kaulų, kaip ir tos dalelytės, kurių jis negali iškrapštyti iš grūstuvės. Kažin kurios tai būta tėvo dalies? Ar tikrai tėvo kūne būta tokio balto kieto dalyko? Ar tai sėdėjo ir vaikščiojo? Kai Taro, būdamas dar pradinukas, atsitrenkė kakta į skersinį ir prasiskėlė galvą, jo klasės draugai bėgo pažiūrėti,

girdi, matyti kaukolė; jam ir dabar gaila, kad tik jis vienas to nepamatė. Taro lig šiol nėra matęs gyvo žmogaus kaulų.

Alus skardinėje buvo per šaltas. Iš sendaikčių parduotuvėje pirktu šaldytovu pastaruoju metu sklinda keistas garsas.

Kai penktadienio rytą Taro pravėrė buto duris, ruošdamasis eiti į darbą, jis pamatė tolimiausiame antrojo aukšto – Drakono – bute gyvenančią moterį. Nepastebėdama Taro ir žiūrėdama pirmyn, ji žingsniavo pro jo butą į dešinę. Ėjo tolyn nuo stoties. Taro kažką greitai pagalvojo, nors jam pačiam buvo neaišku ką ir kaip, ir ėmė tą moterį sekti.

Moteris lėtai praėjo į didelį seifą panašų kaimyninį namą, kur visą sklypą supa betoninės sienos, ir pasuko į dešinę. Taro palaukė, kol ji pasuko, ir tada nusekė ją iki kampo. Seifo formos namas turbūt turi vidinį kiemą, o į lauko pusę – tik mažus langelius. Taro yra matęs iš dabar uždaryto garažo išvažiuojantį anglišką visureigį, bet niekada nėra sutikęs to namo gyventojų. Sustojęs prie betoninės sienos kampo, jis žvilgtelėjo ten, kur link nuėjo moteris.